

T.C.

UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

CEZA BÖLÜMÜ

ESAS NO : 1989/24

KARAR NO : 1989/26

ÖZET : 2247 Sayılı Kanunun 14.mad-
desinde belirlenen olumsuz görev
uyuşmazlığının koşulları gerçekleş-
mediğinden, bu konudaki başvurunun
reddi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : K.H.

Sanık : Oruç Başer

O L A Y : Tarım Orman ve Köy İşleri Bakanlığı Bitlis İl Müdürü olan
sanığın 1985 ilâ 1987 yılları arasında, mâmelekinde, meydana gelen artışı zamanında Bakan-
lığa bildirilmediğinden 2871 Sayılı Kamu Görevlileri ile ilgili Mal Bildirimi
Kanununun 16 ve 17 maddeleri uyarınca tecziyesi istemiyle, Bitlis C.Savcılığı'nın
20/5/1988 günlü, 121/66 sayılı iddianamesiyle hakkında kamu davası açılmıştır.

Bitlis Asliye Ceza Mahkemesi, 19/12/1988 gününde, 105/205 sayı ile;
sanık hakkında İl İdare Kurulunca Lüzumu Muhakeme Kararı alınmadan kamu davası
açılması nedeniyle, Ceza Usulü Muhakemeleri Kanununun 253.maddesi uyarınca usu-
li işlemlerin durdurulmasına ve dosyanın Bitlis İl İdare Kuruluna gönderilmesi-
ne karar vermiştir.

Bitlis Valiliği, 20/1/1989 gününde, 2/27 sayılı yazı ile; dosyayı bi-
rinci aşamada karar verilmek üzere Danıştay 2.Dairesine göndermiş ve adı geçen
daire 27/1/1989 gününde, 244/188 sayı ile özetle, atılı suçun 2871 sayılı Kamu
Görevlileri ile ilgili mal bildirim Kanununun 12.maddesine göre Memurin Muhake-
matı Hakkında Kanununun 1. maddesi kapsamına girmediğinden bu hususta karar ve-
rilmesine yer olmadığına ve görev ve usule ilişkin nedenlerle işin esası hakkın-
da karar verilmediğinden 2575 sayılı Danıştay Kanununun 46/3 maddesine göre dos-
yanın İdari İşler Kuruluna gönderilmesine karar vermiştir.

Dosyanın tevdi edildiği Danıştay İdari İşler Kurulu 20/4/1989 günün-
de, 27/38 sayı ile özetle; Danıştay 2.Daire Kararının onaylanmasına ve Bitlis
Asliye Ceza Mahkemesi Kararı ile Danıştay 2. Dairesinin, İdari İşler Kurulunca
onanan kararı arasında olumsuz görev uyuşmazlığı olduğundan, dosyanın Uyuşmaz-
lık Mahkemesi'ne gönderilmesine karar vermiştir.

Dosya, Danıştay Genel Sekreterliğinin 27/6/1989 gün, İd.İş.K.1989/27-
38 sayılı yazısı ile Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderilmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE : Türk Ulusu adına Yargı yetkisini kullanan
Uyuşmazlık Mahkemesi Ceza Bölümü Muammer Turan'ın Başkanlığı'nda, Mebrure Gözde-
mir, Adnan Hamzaoğulları, İhsan Özkaya, Yavuz T.Özgen, Nursafa Pandar ve Dr.Önder
Ayhan'ın katılmaları ile yaptığı 25/9/1989 günlü toplantıda, geçici raportör
Hakim İsmet Köker'in raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; toplantıya, Yar-
gıtay Cumhuriyet Başsavcısı yerine katılan Savcı İsmet Gökalp ile Danıştay
Başsavcısı yerine katılan Savcı İlhan Dinç'in başvurunun reddi gerektiği yolun-

daki yazılı ve sözlü düşünceleri alındıktan sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

2247 Sayılı Kanunun 27. maddesine göre Uyuşmazlık Mahkemesi; görev uyuşmazlıklarına ilişkin istemleri, esasa girmeden önce şekil ve süre açısından inceler ve yöntemine uygun olmayan istemleri reddeder. Anılan bu hüküm karşısında doğduğu ileri sürülerek çözümü istenilen görev uyuşmazlığının, önce şekil açısından yöntemine uygun olup olmadığı incelenmelidir.

2247 Sayılı Kanunun 1. maddesinde, Uyuşmazlık Mahkemesi'nin adli, idari ve askeri yargı mercileri arasındaki görev ve hüküm uyuşmazlıklarını çözmekle görevli bir yüksek mahkeme olduğu belirtildikten sonra 14. maddede, olumsuz bir görev uyuşmazlığı bulunduğu ileri sürülebilmesi için; adli, idari ve askeri yargı mercilerinden en az ikisinin tarafları, sebebi ve konusu aynı olan davada kendilerini görevsiz görmeleri ve bu yolda verdikleri kararın kesin veya kesinleşmiş olması gerektiği zikredilmiştir.

Bu itibarla Danıştay kararının niteliği üzerinde durmak gerekir. Filhakika Danıştay'ın idarî bir yargı merci olduğu hususu tartışmasızdır. Ancak; ortada onun tarafından rüyet edilen bir dava mevcut değildir. Başka bir deyimle Danıştay son soruşturma safhasında bir karar vermiş değildir.

Daha önceleri, memurların bir kısım suçlarına adli yargı mercileri bakmaz iken, 4/2/1329 tarihli (1913) "Memurun Muhakematı Hakkında Kanun"un 1. maddesi: "Memurinin vazifesi memuriyetlerinden münbâhis veya vazifesi memuriyetlerinin ifâsı sırasında hadis olan cürümlerinden dolayı icrayı muhakemeleri şeraiti atıye dairesinde mehakimi adliyeye aittir" hükmünü getirmiştir. Bu kanuna göre memurlardan birinin görevi sırasında veya görevinden dolayı suç işlediği anlaşıldıkta, o memurun kanunda gösterilen yetkili âmiri tarafından ilk tahkikat yapılmakta; fezlekeli tahkikat evrakı, yine kanunda gösterilen usul uyarınca, ilçe veya il idari kurulları ile "daiireleri erkanından teşkil edilecek heyetlere" veya "Şurayı Devlet Mülkiye Dairesine" tevdi edilmekte; bu kurullarca "tetkikatı idariyede" bulunmakta, "memuru maznunun lüzumu veya men'i muhakemesine karar" verilmekte; lüzumu muhakeme kararları itiraz üzerine; men'i muhakeme kararları ise itiraz edilmese dahi üst kurullarca incelenip yeni bir "mazbataya" bağlanmakta, bu mazbatalarda gerek görüldüğü takdirde ve ancak bu safhalardan sonra adli yargı mercilerinde kamu davası açılıp tahkikat sürdürülmektedir.

4/6/1930 günlü, 1684 sayılı Kanunun 1. maddesinde: "Umumi mahkemeler, karar hakimleri ve müstandiklerle idari heyetleri vesair kaza selahiyetini haiz makamlar arasında vazife ve selahiyet sebebiyle hadis olacak ihtilafların halli Temyiz Mahkemesi Ceza Heyeti Umumiyesine aittir" hükmü yer aldığından; 9/7/1945 günlü ve 4788 sayılı "Uyuşmazlık Mahkemesi Kurulması Hakkında Kanun"dan sonra da ve 12/6/1979 günlü, 2247 sayılı "Uyuşmazlık Mahkemesi'nin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun" yürürlüğe girinceye kadar; idare kurulları ve Danıştay'da adli yargı mercileri arasında bu husustaki uyuşmazlıkların, istisnasız Yarıştay Ceza

22

Genel Kurulunca çözümlendiği; bu arada 9/7/1961 günlü, 334 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 142. maddesi ile kabul edilen; "Uyuşmazlık Mahkemesi, görev ve hüküm uyuşmazlıklarını kesin olarak çözümlemeye yetkilidir" hükmünden sonra; zikredilen 1684 sayılı Kanuna karşı iptal istemi ile açılan davanın, Anayasa Mahkemesi'nin 20/6/1964 günlü, E.1963/88 ve K. 1964/44 sayılı kararı ile reddedildiği anlaşılmaktadır.

Memurin Muhakematı Hakkında Kanun Hükümlerine göre gerek idare kurumlarının gerekse Danıştay'ın yaptıkları "tetkikatı idariye" sonunda verdikleri lüzum veya men'i muhakeme veya görevsizlik kararları ve bu hususta düzenledikleri mazbatalar bir kamu davası üzerine ve o dava sebebiyle değil; kamu davasından önceki ve kamu davasının hazırlanması safhasına ait olup; 21/6/1985 günlü, 3206 sayılı, "1412 sayılı Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun" da, ilk tahkikat ve son tahkikatın açılması kararı ile ilgili Usul Kanununun 171/205 maddelerini ilga etmiştir.

Kısaca belirtmek gerekirse; C.Savcılıkları hazırlık soruşturması yapmakla görevlidir. Danıştay 2. Dairesi de keza hazırlık soruşturması niteliğini taşıyan ve henüz bir kamu davası niteliği ihraz etmeyen safhada karar vermiş durumdadır.

Esasen sanığa atılı suça ilişkin olarak davayı ~~ruyet~~ ederek sonuçlandıracak başka bir yargı yolu ve merciide yoktur. Çünkü bu olayda yasaya göre sanık hakkında yargılama yapabilecek adli yargı dışında idari yada askeri bir yargı söz konusu değildir.

Bu nedenle ortada 2247 sayılı Kanunun 14. maddesinde belirlenen olumsuz görev uyuşmazlığı bulunmadığından aynı Kanunun 27. maddesine göre başvurunun reddine karar verilmesi gerekir.

Bu görüşe üyelerden Mebrure Gözdemir ve Nursafa Pandar katılmamıştır.

SONUÇ : 2247 sayılı Kanunun 14. maddesinde belirlenen olumsuz bir görev uyuşmazlığı bulunmadığından, aynı Kanunun 27. maddesine göre başvurunun reddine üyelerden Mebrure Gözdemir ile Nursafa Pandar'ın karşı oylarıyla ve oyçokluğuyla kesin olarak 25/9/1989 gününde karar verildi.

Başkan
Muammer TURAN

Üye
Mebrure Gözdemir

Üye
Adnan Hamzaoğulları

Üye
İhsan Özkan

Üye
Yavuz T. Özgen

Üye
Nursafa Pandar

Üye
Dr. Önder Ayhan

Bu kararın Resmî gazete'de yayımı uygundur.

G/T.

Başkan

T.C.

UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

CEZA BÖLÜMÜ

ESAS NO : 1989/24

KARAR NO : 1989/26

KARŞIOY YAZISI

Bitlis Asliye Ceza Mahkemesi'nin kararı, açılmış bulunan bir davadan el çekme niteliğinde olan, dolayısıyla görevsizlik kararı sayılan bir hüktümdür.

Danıştay İdari İşler Kurulu Kararı da bir yüksek yargı merci kararıdır ve bu kararda nihai niteliktedir.

Böylece; 2247 sayılı Kanunun 14. maddesinde tanımlanan adli ve idari yargı mercileri arasında olumsuz bir görev uyuşmazlığı doğmuştur. Bunun çözüm yeri Uyuşmazlık Mahkemesidir.

Çoğunluk gibi düşünülüğünde; Yargıtay Ceza Genel Kurulu, Danıştayın üstünde bir yargı merci durumuna gelir ki, bu görüş Anayasa'nın yüksek mahkemelerle ilgili hükümleri ile bağdaşamaz.

"Dava" kavramını "hukuki mesele", "görev sorunu" şeklinde anlamak gerekir.

Yukarıda belirtilen nedenlerle; olumsuz görev uyuşmazlığının doğduğu ve bunun Uyuşmazlık Mahkemesince çözümlenmesi gerektiği düşüncesiyle çoğunluk kararına muhalifiz.

Üye
Mebrure Gözdemir

Üye
Nursafa Pandar
Hak.Md. Alb.